

kovi a prozaikovi po jeho smrti se zvláštním důrazem na jejich pobyt či jiný vztah k Čechám. Sborník doplňuje –bez přímé souvislosti s Čechovem – stať Dity Macháčkové o tom, jak se emancipace žen projevuje v Dostojevského *Idiotovi*, a jako přílohu seznámení s dnešním Badenweilerem a místem Čechova v něm z pera Dušana Šimka stejně jako poznámka Jiřího Fraňka o třech podle autorova názoru neprovedených Mathesiových překladech dramatické tvorby Čechova. Následují fotografie z konference a jmenný rejstřík.

Jak je z výše uvedeného patrné, sborník přináší celou řadu témat, z nichž především studie zaměřené na postižení Čechovovy tvůrčí metody a její inspirativnosti pro literaturu 20. a 21. století považují za velmi šťastné a za doklad toho, že se jedná o osobnost, která se dokázala ve svém literárním díle podívat na člověka jako na předmět svého zobrazení výrazně nadčasově, nejednoznačně, s cílem nepodávat jednoduchou „zprávu“, ale naopak „dolovat“ to obecně lidské, které se jen v různých epochách projevuje „jinak“ podle dobových možností a podmínek. Vzpomínkový charakter některých vystoupení pak přinesl i materiálově či esejisticky pojatá vystoupení, která dokreslují celek, ve sborníku však tak, jak jsou řazena, poněkud oslabují jeho působivost. Členění sborníku nebylo jistě jednoduché – volba schématu *dramatika – próza – ostatní témata* byla pravděpodobně nevhodnější, přesto se nemohu ubránit dojmu, že sborník působí trochu neurovaně – stať následující po sobě bez koncepčního zvážení jejich zaměření, důsaznosti a charakteru. Střídají se „lehké“ vzpomínky či letmé interpretační postřehy s filozofujícími či sociologizujícími úvahami výrazně hlubší povahy. Možná by volba posloupnosti *stať – materiály – vzpomínky* byla vhodnější. To ale nic nemění na tom, že konference i sborník z ní jsou vhodným připomenutím tematické aktuality spisovatelova díla i jeho interpretační podnětnosti více než 100 let od jeho úmrtí.

Josef Dohnal

Na cestě k poznání

Sborník k padesátinám profesora Vladimira Penčeva

По пътя към познанието. Юбилеен сборник с текстове, посветени на Владимир Пенчев, председател на Бохемия клуб. София 2007.

Sborník *Na cestě k poznání*, který vyšel v Bulharsku roku 2007 díky sofijskému *Bohemia klubu*, připomíná významné životní jubileum prof. Vladimira Penčeva – předního bulharského bohemy, folkloristy a etnologa, univerzitního profesora a překladatele. Autoři jednotlivých příspěvků jsou většinou Penčevovi spolupracovníci nebo žáci, a to nejen z Bulharska, ale i z Česka, Slovenska a Makedonie.

Převážná část textů má vědecký charakter a patří do oblasti hlavního vědeckého zájmu samotného Vladimira Penčeva – etnologie a folkloristiky (příspěvky V. Vladimirovové *Národnostní identifikace a integrace evropských národů*, V. Štěpánka *Česká komunita v srbském Banátu v minulosti a současnosti*, M. Hliníkové *Skupinová identifikácia Slovákov z Bulharska /na príklade komunity reemigrantov v Trnave/*) a slovanských literatur (D. Grigorov – *Мъчителният път на познанието /за актуализациите на литературната историография/*, A. Burovová – *Кундера срещу Хавел – тъждеството на противоречията*, M. Černý – *Nad Erbenovým dílem z oblasti slovanského bájesloví*, K Mirakovskí – *Секавањето на детството – L'histoire e на нашиот живот /Горчлива светлина и Патишта. Историографија и Фикција/*). Některé příspěvky jsou obecně bohe-

mistické (např. R. Železarovová – *Иван Мърквичка – чешкият радетел за развитието на българското изобразително изкуство*).

Autorky jazykovědných příspěvků v tomto sborníku (L. Majchráková – *Jazyk a Slováci v Bulharsku*, Sn. Jovevová-Dimitrovová – *Резултати и речеви модели от социолингвистична анкета, проведена сред българите в Словакия*, Ch. Dejkovová – *Към произхода на чешките народни орнитоними trázek, holomtrázek*) – jak už jejich studie napovídají – obracejí svou pozornost i do oblasti slovakistické. Srovnávací pohled na české a bulharské procesy při tvoření slov zvolila pro svůj příspěvek Cv. Avramovová (*Прилагателни с анти- или антиприлагателни*), „okénko“ do frazeologie pootevřela M. Kuzmovová (*За турците и тиквите /или по въпроса за мотивацията на едно чешко устойчиво сравнение/*), různé typy jazykových chyb při komunikaci představila M. Rumenovová (*POURQUOI бе, джанъм?*). Mnoho příspěvků má velmi hravé, nejednoznačné nebo tajuplné názvy, což dobře podtrhuje slavnostní a odlehčený tón celého sborníku.

Velmi zajímavé a emocemi nabitě příspěvky jsou ty, jež se věnují nevšedním zážitkům nebo peripetiím autorů spojeným s jubilem. Většina z nich popisuje své první setkání s V. Penčevem nebo okolnosti seznámení. Autoři příspěvků rovněž mnohde prezentují vlastní pohled na Penčevovu práci – a to jak vědeckou, tak i pedagogickou (B. Dičev, Sn. Jovevová-Dimitrovová, Kat. Sedláková, V. Angelov, V. Tončevová, I. Velkov, M. Jakoubek).

Na konci sborníku čtenáře jistě potěší kompletní bibliografie Penčevových odborných prací, nechybí ani rejstřík všech autorů shromážděných textů.

Spolu s nimi a celou bohemistickou obcí v Bulharsku přejeme Vladimíru Penčevovi i my, brněnští slavisté a balkanisté, hodně zdraví a mnoho elánu do dalších let!

Elena Krejčová

Slovanský svět očima badatelů a publicistů 19. a 20. století. K 50. výročí úmrtí Ludvíka Kuby. Red. Kaleta, P., Tyllner, L., Etnologický ústav AV ČR, v.v.i., Praha 2007, 244 s.

Každy slawista z radością powita nowość wydawniczą *Slovanský svět očima badatelů a publicistů 19. a 20. století. K 50. výročí úmrtí Ludvíka Kuby*. Powstała ona jako efekt pracy zbiorowej, wynik rozpraw na międzynarodowej konferencji naukowej, która odbyła się w dniach 16-17 listopada 2006 roku w Opolu (w ramach VIII Dni Łuzyc), a była poświęcona pamięci Ludwika Kuby. Głównymi organizatorami tejże konferencji był Uniwersytet Opolski, Stowarzyszenie Polsko-Serbołużyckie *Pro Lusatia*, Maćica Serbska oraz Instytut Etnologii Czeskiej Akademii Nauk (Etnologický Ústav Akademie Věd České republiky), której nakładem i pracą redaktorów Petra Kalety i Lubomíra Tyllnera doszło do utrwalenia odczytów w postaci książki (a efekt tej przede wszystkim polsko-czeskiej współpracy widać już na podstawie strony tytułowej, podającej temat konferencji i tym samym tytuł tomu w języku czeskim, i kontrtytułowej w języku polskim).

Omawiana pozycja wydawnicza kierowana jest głównie do slawistów nie tylko ze względu na prezentowaną problematykę, ale też ze względu na fakt, że referowano w wielu językach: po polsku, czesku, słowacku, serbsku, bułgarsku, słoweńsku i górnołużycku (resume przygotowano przeważnie w języku angielskim).